

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 197.

V Ljubljani, v četrtek, 27. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Peti sestanek

slov. katoliškega dijaštva.

Pri popoldanskem zborovanju je prvi govoril gosp. phil. Vincencij Marinko („Danica“) o slovenskem vseučilišču. Slovenski akademiki, je dejal govornik, čutimo brez razločke, kako nas teži zavest, da nimamo na rodni zemlji ognjišča, kjer bi mogli dobiti najvišjo izobrazbo.

Ni čuda, da se mladega dijaka loti nekaka resignacija, ko vidi, da je popolnoma navezan na tujo izobrazbo. Koliko časa se že borimo za slovensko vseučilišče! Toda zaman so bile vse manifestacije in pritožbe, zaman vse zahteve. Preteklo je že nad polovico stoletja, a še sedaj nimamo zagotovila, da se kedaj ustanovi.

Kaj naj storimo slovenski akademiki v oči gled temu dejstvu? Ali naj mirno uklonimo svoj tilnik in nadalje ponižno obiskujemo nemška vseučilišča, hvaleč Boga, da nas še tam ne postavijo pod kap? Ne, v nas se je vzbudil ponos, ki nam ne dopušča, da bi se dali poniževati še naprej radi tega, ker se nam krati to, kar nam gre po naravi in državnem pravu. Brez razločke strank moramo stopiti na noge ter kot en mož zahtevati: Dajte nam slovensko vseučilišče v Ljubljani!

Petdeset let se že bojujemo za to, ker bi se nam moralo dati brez boja. Toda doslej se ni nič pozitivnega, razun prepričanja, da visoka vlada načeloma ne more nasprotovati naši zahtevi, pač da nima resne volje za to. Odlagala je to zadevo vedno za poznejši čas, čes, stvar je treba dobro preudariti, vseučilišče se ne more ustanoviti čez noč. Vzrok, da še sedaj nismo dosegli ničesar v tem oziru, ne prihaja iz kakih znanstvenih motivov, ampak »veliki kulturni narod nemški pobija iz golih sebičnih, političnih razlogov naše opravičene želje.

Mi Slovenci smo kulturne narod in iz tega izvajamo vse konsekvence. Dobro vemo, da smo se dvignili na stopnjo, na kateri smo, po lastni pridnosti in nadarjenosti. Vseled tega vemo tudi, da nas more spasiti in uvrstiti le znanstveno delovanje. Kakor na drugih poljih tako se moramo še pred vsem na tem polju osamosvojiti, ki tvori podlago vsakega razvoja. A kako naj gojimo vedó ako nimamo svojega vseučilišča, ako sloni vsa naša znanstvena izobrazba na tujem temelju? Vsakdo mora priznati, da je to nemogoče. Tu je iskati vzrokov, zakaj si tako vroče želimo svojega vseučilišča. Gotovo je tudi, da se bomo mogli potem mnogo uspešneje braniti proti potujčevanju kar je pa le indirektna posledica tega, da bo vseučilišče poživilo našo življensko moč.

Nikakor se tudi ne moremo sprijazniti z mislijo, da bi se v Ljubljani ustanovila samo pravna fakulteta. Ne glede na to, da so se take fakultete preživele, živi v nas zavest, da smo za državo že tolikega pomena, da zaslužimo celo vseučilišče. Saj je vlada na pol celo Italijanom obljubila celotno vseučilišče. Kaj neki imponuje vladi, da so ji Italijani bolj pri srci kot mi Slovenci? Mar njih številó? Mar njih zasluge za monarhijo? Niti Italijanom najbolj prijazen zgodovinar bi jih ne mogel najti. Mar njih lojalnost proti naši vladarski hiši? Kdo je odtrgal Avstriji Benečijo, kamor je naša država zakopala toliko milijonov, da bi s tem denarjem lahko vzdrževala Slovanom dovolj vseučilišč. In vendar vlada obljublja Italijanom vseučilišče v Trstu, v onem mestu, kjer nad tri tisoč slovenskih otrok zaman čaka na eno samo slovensko ljudsko šolo. Če bi to ne bila provokacija Slovencev, potem ne vem, kaj naj še tako imenuje. Zoper take namere moramo Slovenci nastopiti z vsemi zakonitimi sredstvi, biti moramo na straži in gledati, da se to ne zgodi preko nas. Zlasti v sedanjem kritičnem položaju nam je skrbeti, da ne bomo nepriljubljeni kakor l. 1848.

Pred vsem je treba delati na to, da izginejo predsodki, ki so tako zelo razširjeni med priprostim narodom in tudi med inteligenco in ki škodijo dobri stvari neizmerno

več kot se vidi na prvi pogled. Proč s tistim nezaupanjem v svoje moči, ki se je nad nami že tolikokrat in tako kruto maščevalo. Kako neprijetno dirne človeka, ako naleti na Slovence, ki se, mimogrede omenjeno prišteva med izobražence, ki pa navaja najrazličnejše pomisleke proti slov. vseučilišču, ki bi delali skoro čast celjekemu Pomurju, in katerih kratka misel je ta, da smo Slovenci premajhen narod za lastno vseučilišče. Za to vendar ni treba, da bi šteli po milijonih. Pogledjmo Švede. Ni jih več nego okrog dva milijona, večinoma kmetovalcev, torej približno take razmere kako pri nas Jugoslovanih. In vendar, kako cveto vseučilišča, kako cvete veda in umetnost. Ne velikost naroda, ampak njegova nadarjenost odločuje. In iz našega naroda so že izšli možje, ki bodo vedno sloveli kot umetniki ali kot znanstveniki. Take može pa moramo v bodoče ohraniti sebi, ne pa jih posojati tujcem. Skrajni čas je, da izginejo taki in enaki pomisleki, ki nam vežejo moči kot težki okovi. Med našim razumnostvom je vse premalo navdušenja za to zahtevo, onega navdušenja namreč, ki se ne pokaže samo ob gotovih prilikah, ampak onega, ki se rodi samo ob sebi, ako smo prepričani, da je stvar res potrebna in dosegljiva.

Res je, da je lansko leto 488 slovenskih občin poslalo peticije na vlado za ustanovitev slovenske univerze. Toda ne vdajmo se iluzijam! Delati je treba še naprej in sicer mnogo delati bodisi med inteligenco bodisi med narodom. V tem pogledu se odpira vsakomur, ki je navdušen za koristi naroda, hvaležno polje. Ko bodo ljudstvo uvidelo, da mera v svojem interesu zahtevati visokih šol v Ljubljani, ko bo prepričano o njih važnosti, potem ta zadeva ne bo izginila iz dnevnega reda. Po tej poti je treba delati, ako nočemo ostati pri praznih besedah.

Kako bodo slovenski akademiki postopali v bodoče, to se ne da naprej določiti, ker je taktika odvisna od slučaja do slučaja. A to je gotovo, da dijaštvo tega vprašanja ne bode pustilo nikdar zaspati. Želja katoliško mislečega dijaštva je, da bi postopali v tem vprašanju vsi slovenski akademiki edino. Čemu vlačiti strankarstvo v take zadeve, kjer smo vsi enako zainteresovani. To je naša odkrita želja. Nikoli pa se »Danica« ne bode toliko ponižala, da bi služila kapricam kakih domišljavih ljudi. Mislim, da je s tem dosti jasno povedano za vsakoga.

V takem stadiju se približno nahaja vseučiliško vprašanje. Slika sicer ni posebno vesela, ali to naj bo bodrilo, da se tem vstrajneje polotimo dela, in uspeh ne more izostati. Cenjeni gostje iz obmejnih pokrajin in tukaj zbrano učiteljsstvo so gotovo istih misli. Vsi moramo na delo, da se čim preje ustanovi v beli Ljubljani vseučilišče, ki bo tvorilo mejnik mej dvema dobama slovenske zgodovine. (Dolgotrajno pritrjevanje).

Nato so bile enoglasno sprejete sledeče resolucije:

1. Slovensko katoliško akademično dijaštvo, združeno s katoliškim učiteljstvom »Slomškove zveze«, zbrano na svojem petem sestanku dne 25. avgusta 1903, zahteva, da se čim preje ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče. Takoj pa naj visoka vlada ustanovi pravno fakulteto in prizna ljubljanski bogoslovni značaj in pravico bogoslovne fakultete ter s tem pokaže, da ima resno voljo, ustanoviti polagoma celo vseučilišče.

2. Slovensko katoliško akademično dijaštvo priznava sicer avstrijskim Italijanom pravico do lastnega vseučilišča, protestira pa kar najodločneje proti temu, da bi se laško vseučilišče ustanovilo na slovenskem ozemlju v Trstu ali Gorici.

3. Slovensko katoliško akademično dijaštvo izraža jugoslovanski poslancem priznanje za njihov trud, da se ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče, ter izraža nado, da bodo v bodoče delali z vsemi silami na to, da se čim preje to vprašanje za nas ugodno reši.

4. Slovensko katoliško akademično di-

jaštvo izraža nado, da bodo vsi slovenski akademiki brez razločka složno nastopali v tem važnem narodnem vprašanju.

5. V Ljubljano naj se skliče v najkrajšem času, najkasneje v prihodnjih velikih počitnicah shod vseh slovenskih akademikov z edinim programom: slovensko vseučilišče v Ljubljani.

(Konec prih.)

Ogrska kriza.

Ogrska opozicija zahteva vedno večje narodne koncesije v armadi. Tako zahteva Beöthy madjarski poveljni jezik, madjarske šole za častnike, da so v ogrskih polkih le ogrski častniki, pri vojaških sodiščih naj se vrše obravnave v madjarskem jeziku, ogrska armada imej svoje zastave in druge vnanje znake. Isto zahtevalo ostali člani ogrske opozicije. Edini Mezőffy je na shodu svojih volivcev naglašal, da opozicija ne sme pretiravati svojih zahtev. Vlada večina pa molči ter plava na valovih javnega mnenja, ki ga dela opozicija. Kakor noj skriva glavo v grm, da ne vidi nevarnosti, v katero drvi skupna država. Čim dalje trajaja kriza, tem večji je — madjarski šovinizem. Zato upamo, da vladar v kratkem izreče svojo voljo ter ogrsko vlado poveri možu, ki hoče in more vladarjevo voljo izvršiti.

Dalje služiti!

Vladni »Fremdenblatt« je iznenadil 100.000 družin z jako žalostno novico. Vojno ministerstvo je namreč v smislu § 8. vojne zakona ukazalo, da vojaki-tretjeletniki koncem septembra ne gredo na dopust, marveč morajo »dalje služiti«. Ta naredba sicer ni definitivna, marveč velja le za slučaj, ako ogrski državni zbor še o pravem času ne dovoli vojaških novincev. Zmešnjave na Ogrskem so krive, da ostane nad tri leta v službi okolo 100.000 dosluženi vojakov. Kakor znano, je večina avstrijskega drž. zbora letos le s tem pogojem dovolila večje število vojaških novincev, ako tudi Ogrji dovolijo svoj določen del. Ogrska opozicija pa je preprečila dotični zakon, in vojna uprava si hoče pomagati iz zadrege s tem, da tretjeletnike obdrži v službi do novega leta, po novem letu pa pokliče nadomestne rezerviste, ako bi Ogrji preje ne dovolili vojaških novincev. Torej bodo avstrijski vojaki-tretjeletniki kaznovani za grehe madjarskih šovinistov?! Daleč smo prišli, da ima Košut toliko besedo. Dolžnost vojne uprave pa bode, da odpusti nekaj orožnih vaj onim vojakom, ki bodo sedaj morali nad tri leta služiti.

Katoliški shod moravskih Čehov se prične prihodnjo nedeljo. Posebno zanimiva bodo na tem shodu poročila o življenju in delovanju čeških katoličanov izven dežel češke krone. Z Dunaja, Slovaškega in iz Amerike bodo prišli referentje. Iz Severne Amerike prideta dva poročevalca. Tudi slovenski poslanci bodo zastopani na shodu.

Turško-grška zveza.

Vedno bolj se potrjuje poročilo o turško-grški zvezi. Dogovorna klavzula vsega sledeče točke: 1. V slučaju vojske se združi grška armada s turško pod poveljništvom enega turškega generala, ki naj vedno stanuje v Carigradu. 2. Turško in grško mornarico naj poveljuje grški admiral, ki naj stanuje na Salaminu.

Iz brzojavk.

Pariz. »Matin« javlja, da se obisk kralja italijanskega zavleče za en teden radi tega, ker se brčkone dne 13. oktobra snide parlament.

Praga. Deželni odbor je poslal vsem večjim mestom osnovo reforme mestnega občinskega reda. V načrtu je razširjena občinska avtonomija, večje število zastopnikov, odprava virilnih glasov, točna določitev prenešenega delokroga, razširjenje vo-

lilne pravice in uvedenje novega volilnega razreda za one, ki ne plačajo direktne davka.

Kolin. Listi prinašajo obširne popise nemškega katoliškega shoda. Slavnostnega spreveda se je udeležilo nad 25.000 mož.

Pariz. »Figaro« poroča iz Belgrada, da je kralj Peter prepovedal v Srbiji proizvajati opero »Hugenoti«.

Marijine vari. Kratj Jurij je inkognito došel sem. Kralj Edvard ga je sprejel na kolodvoru.

Praga. Prepoved, v kateri se Čehom v Bodenbachu zabranjuje razobešati deželne zastave poleg državnih, je namestništvo kot neutemeljeno razveljavilo.

Gastein. Belgijski kralj ne pride na Dunaj, ampak gre skozi Inomost v Curih.

Praga. »Narodni Listi« zahtevajo, naj se takoj skliče državni zbor, ker se na Ogrskem obravnavajo stvari, ki se tičejo tudi Avstrije.

Pariz. Skof mesta Nancy Tourinaz se je pritožil pri prefektu nad ravnanjem francoske vlade. Francoska vlada nima nobene pravice, prepovedovati škofom, voliti duhovnike njihovih škofij. Skof pravi, da se bo obrnil na državni svet in obžaluje, da francoski zakon škofom ne dovoljuje, ministrskega predsednika osebno postaviti pred sodišče.

Berolin. Kitajci so razdrli v severni Kini nemško brzojavno zvezo v dolžnosti 50 angleških milj.

Rim. Danes zjutraj je papež v prestolni dvorani posadil kardinalu Hereru na glavo kardinalski klobuk. Kardinal se počuti boljše.

Jokohama. Ruske oblasti so v Kamčatki zaplenile japonske ladije, katerih lastniki so nakupovali ribe, radi nepočstene trgovine. 28 častnikov je aretiranih, 278 mornarjev pa so izpustili.

Dunaj. Liberalni obč. svetnik Maks Orel je vložil svoj čas pritožbo proti subvenciji katoliškega šolskega društva od strani dunajske občine na upravno sodišče, ki je pa sedaj zavrnilo pritožbo.

London. Modra knjiga o vojni v Južni Afriki je izšla. V knjigi je obdolžena angleška vojna uprava nezadostnih priprav za vojsko. Vojna uprava ni imela ni vojnega načrta, ni pripravila zadostno streljiva, zemljevidi so bili nenatančni, tako, da se je po krivdi vojne uprave vojska podražila za milijone.

Križevci. Glogovski župnik Novak je izpuščen iz preiskovalnega zapora in od prebivalstva navdušeno sprejet.

Berolin. »Vorwärts« pravi, da bo dunajsko-carigranski orijentni ekspresni vlak prenehal voziti radi nedostajanja (?) potnikov.

Pardubice. Ker mladočeški kandidat za tukajšnji izpraznjeni državnozbornski mandat kmetijskih občin, dr. Janovský, odstopa, je mandat že drugič ponuden dr. Rezeku. Ako dr. Rezek kandidature ne sprejme, Mladočehi agrarcem ne postavijo protikandidata, ker vedo, da sicer ne zmagojo.

Dunaj. Da belgijski kralj ne pride na Dunaj, je vzrok razpor mej dunajskim in belgijskim dvorom, ker je belgijski kralj ob smrti svoje žene tako ostro nastopil proti grofici Štefaniji Lonyay in je hotel pri poroki Štefanije z grofom Lonyayem kralj odtegniti hčer rento 50.000 frankov, katero ji

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvemsti nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

je dal, ko se je poročila s cesarjevičem Rudolmom. Kralj je hotel z obiskom doseči sporazumljenje, a cesar Franc Jožef je baje obisk odklonil. Pri belgijskem poslanstvu na Dunaju je bilo že vse pripravljeno za kraljev sprejem.

Javen ljudski shod na Jesenicah.

(Izvirno poročilo.)

„Kat. pol. društvo za rodoljubijski okraj“ je sklicalo na minolo nedeljo javen politični shod na vrtu g. Ferjana na Savi.

Nejasno politično obnebe, delavske težnje, zlasti pa nekulantno ravnanje tuk. gradbenega vodstva, ki takorekoč izjema posestnike pri njih zemlji, to so točke, ki so velike važnosti za naš kraj. Tako je povdarjal g. Vurnik, ki je prihitel iz Radoljice kot predsednik radoljiškega politič. društva. Ljudij je prihitelo na stotine. Naj sledi tu kratko poročilo.

Ob 3. uri otvoril g. predsednik shod in imenuje predsednikom g. Jan. Krivca in zapisnikarjem g. Zabreda. O političnem pregledu je poročal g. dr. Krek. Razvijal je te le misli: Današnji politični shod stoji pod utisom najimnitnejšega dogodka zadnjih časov, da je namreč iz najpriprostejšega kmetijskega stanu izšel prvi dostojanstvenik sveta, papež Pij X. To dokazuje, da je cerkev demokratična, da ni strankarska, ker je ljudska. Taka pa ni naša država. Ona se nezna postaviti na ljudsko stališče, zato dere v pogubo. Njena glavna napaka je, da se drži starih oblik. Naša naloga je, da se to načelo podere s splošno volivno pravico. Tudi socijalni demokratje ne razumejo tega, ker vidijo samo eno strašilo, v duhovnikih. Potem ožigosa naše razmerje z Ogrsko. Mažarji hočejo vladati z našim denarjem ves Balkan. Glede delavskega varstva je tam še slabeje, ker ni tam nobenih postav. Zato moramo ponižati Mažarje, da jim ne dovolimo niti krajcarjs. in zveze iskati tam, kjer se bore proti židovstvu in mažarstvu in to so dunajski kršč. socijalisti. A pogajanja se ne smejo vršiti le z vlado, ampak tudi v parlamentu. Mažarji hočejo ločiti. Posledica bi bila, da je potem Avstrija nemogoča, ker bi ne bila več velesila. Naloga naše države je nositi kulturo na Balkan. To pa more le velika država. Zato bodi naša borba: 1. Boj za splošno volivno pravico. 2. Boj proti židovstvu; 3. odpor Mažarjem. (Dolgotrajno ploskanje.)

Drugi govornik g. Mihael Moškerc iz Ljubljane, je daljšem navdušenem govoru govoril o težnjah in zahtevah delavstva. Njegovemu govoru so pritrjevali tudi navzoči demokratje, kar pričča, da je vsem govoril iz srca. Bledi vaši obrazi — začne govornik — pričajo, da se vam godi slabo. Zato grede že mnogi v Ameriko. Govori o nedeljskem in prazničnem počitku, o nezadostni 5. kuriji, kjer ima najmanj pravic delavec, o reviziji bratovskih skladnic, o starostnem zavarovanju in o pokojnini, ki je tu 8 gl., da delavec ne more ne živeti, ne umreti. Država ne da nič, ne stori nič za delavce, zato moramo sami se organizirati v delavskih društvih. Zlasti priporoča, naj se organizujejo tudi delavke v ženskih društvih.

O Leonu XIII. kot o socialnem papežu je še poročal g. dr. Krek. Našel je zlasti za delavce važne pridobitve: Nekdaj so države prepovedovale vsako združevanje, Leon je to razbil. Nadalje je pridobitev Leona, da je zahteval, naj država posreduje med delavci in delodajalci. Treba je, da se združujejo. Med slučajnostmi je dr. Krek ožigosal postopanje tuk. gradbenega vodstva, ki skoraj zastoj hoče ljudem jemati svet, in je podučil ljudi, naj se združijo in skupno pritožbo izročijo po poslancu g. Pogačniku. Tudi radi pogojzdanja pri Sv. Križu da možem dober svet. Ker se nihče več ne oglasi, da g. predsednik utemeljena resolucije na glasovanje, ki se soglasno odobre in ki se glase:

1. Javen ljudski shod na Jesenicah soglasno protestira odločno proti vmešavanju avstrijske birokracije v svobodno volitev papeža.

2. Odobrava postopanje katol. narodne stranke glede splošne, tajne in direktne volivne pravice.

3. Odločno zahteva, da se zakonitim potom uvede brezpogojen nedeljski in prazniški počitek.

4. Zahteva, da se izvrši pravična presnova zakonov, tičočih se delavskega varstva in zavarovanja; zahteva dostojno in zadostno delavsko starostno pokojnino.

5. Naroča se kat. narodni slovenski delegaciji, da odločno zahteva izvršitev predlogov današnjega shoda.

Z živijo klici na cesarja se je zaključil ob 5. popoldne krasni shod. Navzoči soc. demokratje ga niso motili, ampak se odobraval. Naj bodo dosledni!

Zahvala.

Priljubljeni odbor za peti sestanek slovenskega katoliškega dijaštva čuti prijetno dolžnost, da tem potom izrazi svojo iskreno zahvalo vsem, ki so kakorkoli pomagali, da se je naša prireditelj tako lepo izvršila.

Zlasti izrekamo udano zahvalo presvetlemu gospodu knezoškofu za njegovo naklonjenost, s katero je počastil naš sestanek s tem, da je blagovolil sam darovati sveto mašo.

Dalje se zahvaljujemo č. oo. lazariatom, da so tako okusno okrasili svojo cerkev. Posebno iskreno zahvalo izražamo cenjenim gospicam pevkom in gg. pevcom, ki so pod požrtvovalnim vodstvom gosp. abiturijenta Bajuka toliko pripomogli, da je naš komerz tako lepo vspel, ter slavni društveni godbi, ki je s svojim dovršenim igranjem izborno zabavala občinstvo.

Slednjič se zahvaljujemo za mnogoštevilni poset bratom Cehom in Hrvatom, slavnim društvom in sploh vsem udeležnikom, ki so počastili naš sestanek in komerz.

Priljubljeni odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. avgusta.

Nadbiskup zagrebški mil. gosp. dr. Posilović, je kakor se nam poroča, včeraj popoldne na potu iz zdravilišča na Koroškem obiskal v Mariboru mil. g. knezoškofa dr. Napotnika in je tam ostal skoz noč.

Oho! kaj pa to? „Edinost“ in „Narod“ sta si sicer večkrat v lesih, a vendar tako, da imata še nekoliko medsebojnih simpatij. In to medsebojno simpatijo vzbujata vzajemno mrzenje „klerikalnega“ „Slovenca“ in „klerikalne“ stranke. In sedaj je liberalni „Narod“ našel velik greh, ki ga je zagrešil Suklje, ker je baje šel v posete k baronu Schweglu. Takoj za njim pa je seveda pričapljala liberalna polovica iz Trsta in začela kričati: Kaj je vendar to, da Suklje lazi za Schweglom in sumi že „klerikalno-nemško“ alijanco. Kaj se je vendar pripetilo?

„Narod“ pripoveduje, da je Suklje po končanem zaupnem shodu naše stranke šel na Gorenjsko in v Gorjah posetil Schwegla. „Narod“ pripoveduje skrivnostno dalje, da je po tem posetu Sveglj prav dobe volje, Suklje pa je baje odšel z dolgim nosom. — Kaj je tedaj na stvari? Mi o tem posetu prav nič ne vemo, in če je gospod dvorni svetnik Suklje res posetil Schwegla, storil je to na svojo roko in popolnoma kot privatna oseba. In to stori lahko, kekar hoče in kjer hoče. Mi mu tega ne moremo braniti, niti priporočati. Ali „Narod“ namigava skrivnostno, kakor bi Suklje kot naš strankar iskal kake alijance pri Schweglu. To je enkrat bedarija. Prvič je Suklje v svojem zadnjem govoru obsodil alijanco Tavčar-Schwegel kot pogubonosno za slovenstvo, in drugič je stališče naše stranke tako, da izključuje alijanco s Schweglom. Kot slovenska stranka se ne bomo vezali z močjem, ki je vodja nemških čet na Kranjskem in na Dunaju, onih nemških čet, ki nočejo priznati naše narodne eksistence. Kot krščansko-demokratska stranka pa stremimo z vso resnobo po volilni reformi, katere se baron Schwegel kot privilegovane in Nemeč brani z rokami in nogami. Le potolaži se, ljuba „Edinost“. Mi ne bomo zabredli tja, kamor je zabredla tvoja kranjska simpatija Tavčar-Hribar, da bi pete lizali vodju nemške stranke. In ko bi hotel kedo, pa naj je sam Susteršič ali Suklje, poskusiti ustanoviti kako alijanco s Schweglom, našel bi v vodstvu stranke in v celi stranki najodločnejši odpor. Pri nas ni tako, kakor pri liberalnih. Tam je Tavčar strankin šef-žurnalst, izvrševalni odbor, vodstvo stranke, sploh kakor Ludovik XIV., posebljena liberalna stranka. Kar on stori, to zagovarja „Narod“ in stranka mora parirati, pa konec. Mi pa nimamo absolutizma, temveč stranka ima na parlamentarni način sestavljeno strankino vodstvo, katero določa smer strankini politiki. — Toliko v pomirjenje naši ljubeznjivi prijateljici „Edinosti“ v Trstu!

„Okružena mladina“. Da se naraščaj krščansko mislečega dijaštva od leta do leta množi, to je jasno vsakemu, kdor je zasledoval razvoj istega zadnja leta. Od malih, neznatnih početkov se je akademsko društvo „Danica“ razvilo v krepko dijaško društvo. Od začetka je bilo komaj pol tucata toliko pogumnih slovenskih dijakov, da so se zbrali in vstrelali pod zastavo „Danice“

vkjub zasmehovanju, psovanju in terorizmu od strani liberalnega dijaštva in liberalne publicistike. V neprestanem boju so se vrste od leta do leta množile in letos bo zbrala „Danica“ sigurno že okoli štirideset dijakov-visokošolcev v svoj krog. Pa ne samo to! V Gradcu se je osnovalo istotako akad. društvo „Zarja“ na istem temelju in z istim smotrom, kakor „Danica“. Nadalje pa je zasnovano akademsko društvo kršč. mislečega dijaštva za Hrvate pod imenom „Hrvatska“. — Ta pokret dijaštva bode seveda naše antikvirane liberalce, zato včerajšnji „Narod“ na uvodnem mestu omenja pod naslovom „Okružena mladina“ sedaj se vršečega sestanka kršč. mislečega dijaštva. Spreletava ga zona, da dijaštvo jasnim čelom in odločnim srcem stopa pod prapor, ki ima devizo: katoličanstva, slovenstva in demokratizma. — V svoji čedni maniri predbaciva tem dijakom, da so ali praznoglavi breznačelniki ali pa kruhoborci. — Menite-li, da bomo branili dijake pred temi očitki?! Kaj še! Kedor se hoče podučiti o globoki resnosti v teh dijaških vrstah, ta pojdi med nje in prepričaj se boš, s kako resnobo se ti dijaki pripravljajo za svoj poklic in za službo slov. domovini. Koliko zanimanja je za socialnopolitična, narodna in druga aktualna vprašanja! To je dijaški naraščaj, ki ne smatra za glavni posel dijaštva krokanje in pohajkovanje, to je naraščaj, ki se zaveda, da le vsestransko naobražena inteligenca more svojemu narodu koristiti, to je naraščaj, ki se zaveda, da le inteligenca, ki ne viha nosa, ako sreča človeka iz ljudstva, temveč ki gre z ljudstvom, ki čuti in dela za ljudstvo, da le taka pridobi zaupanje med ljudstvom. Veselimo se tega dijaškega naraščaja in želimo da to resno stremljenje po naobrazbi, da ta krščansko demokratiški slovenski duh ostane tradicionalen tudi za naprej v njihovih vrstah. Ali nekaj je, kar si moramo očitati: Mi naša akademsko društva premalo podpiramo. „Narod“ sicer trdi, da so v vrstah kršč. mislečega dijaštva kruhoborci; ali istina je, da so dijaki liberalnih ali radikalnih slov. akad. društev deležni večjih in obilnejih podpor, kakor pa dijaki v „Danici“ ali „Zarji“. Govorilo se je že, da „Leonova družba“ zasnuje neko akcijo za stalno podpiranje akad. dijaških društev. A ostalo je dosedaj le pri besedah. Treba pa je preiti do dejanj, ker naša akad. društva se podpore potrebna in tudi v visoki meri vredna!

Duhovniške vesti. Župnija Ljutomer je podeljena č. g. duh. svetniku in župniku pri Sv. Petru poleg Maribora Martinu Jurkoviču. — Odpust je dobil č. g. Ivan Tomazič, doslej kaplan v Celju, da nadaljuje svoje teološke studije. — Prestavljeni so kaplani: č. g. Fran Krulj iz Žalca kot prvi kaplan k Sv. Magdalen v Maribor; č. g. Jak. Fink pride za kaplana v Žalec, č. g. Anton Postružnik, od Sv. Križa pri Slatini k Sv. Petru pri Radgoni, č. g. Jožef Janžekovič od Sv. Petra pri Radgoni k Sv. Križu pri Slatini, č. g. dr. Jožef Somrek pride iz Šmarji pri Jelšah kot drugi kaplan v Celje č. gosp. van Jurko pa pride v Šmarje pri Jelšah.

Kapelanom v Rojanu je imenovan Lahong. Anton Pernacich. „Piccolo“ mu poje slavo in ni čuda, saj je Pernacich vžival podporo „Legis Nationale“. Žalostno! Slovincem pravico!

Zlato mašo bo obhajal v nedeljo, 6. septembra t. l. ob 10. uri v Podšentjurju pri Izlaki čast. gosp. Frančišek Jeršič, župnik v p.

Slovenska hvaležnost. Tako je naslov članka „Grazer Tagblatt“, ki se peča z volitvijo v trgovsko bolniško blagajno. V svojo sramoto moramo pripoznati, da smo Slovenci v tem društvu predloži bili „hvaležni“ za — izkoriščanje od nemške strani. Zgoditi bi se moralo že davno prej to, kar se je izvršilo preteklo nedeljo. Posebno mnogo psovok posveti „Grazer Tagblatt“ našim somišljenikom in našemu listu ter povod za svoje psovke proti nam išče v — „Slov. Narodu“. Nemška jeza nas ne spravi iz ravnotežja! Slovenskim volivcem „nemška kultura“ posveti te-le psovke: „zweifelhafte Existenzen“, „turbulente Elemente“, „Schandtat“, „Skandalmacher“, „grasser Unverstand“, „bübische Herausforderungen“, „Sippschaft“, „Dummbait“, „Boheit“, „Egoismus“, „Rü-

bere!“ itd. Naposled pravi „Grazer Tagblatt“: „Nemški člani vedo, kaj jim je zdaj storiti“. Ti presneta nemška ošabnost! Prav radevedni smo, kateri nemški trgovec v Ljubljani bo sedaj, ko je slovenska večina dosegla pravice, roval proti društvu! Ako iščejo Nemci novega boja, pristo jim! Nemško-nacionalnim Celjanom in Beljačanom pa bomo želeli srečno pot, ako izstopijo iz društva!

V Mariboru so s sinodo, ki se vrši tekoči teden, združene tudi duhovne vaje za duhovnike. To pobožnost vodi p. n. gospod kanonik Filip Jakob Bohinc.

Bankovci po 5 in 10 gold. se samo do 31. avgusta t. l. pri blagajnah sprejemajo. Kdor ima kaj teh starih bankovcev, naj jih sedaj hitro zmenja, ker pozneje jih bode moral na Dunaj poslati, kar je s stroški združeno.

Solske vesti. Absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Amalija Vardjan je iz Črnomlja imenovana za učiteljico v Mirno Peč. — Gđ. Desimira Dolžan je imenovana za provizorično učiteljico na šoli v Toplicah. — Na rudniški šoli v Idriji so prišle gđ. Marija Kavčič v I., gđ. Marija Jurman v II. in gđ. Marija Rupnik v III. plačilni razred. Zavod dobi še eno učiteljsko moč. — Zgradba nove šole v Budanjah je gotova.

O shodu v Poljskavi se še poroča: Govor poslanca Robiča je vzbudil veliko pozornost, posebno oni del v katerem je ožigosal samonemške napise na uradih v skoro popolnoma slovenskem slovenjebistriškem okraju. Ljudstvo je, kakor poroča „Südsteirische Presse“ razburjeno vpilo: „Dol z njimi! Leglejmo, kako delajo Hrvati z mažarskimi zastavami!“ Shod se je izrekel tudi za splošno volivno pravico in zahteval, naj se takoj odpravi samonemški napis na novem poslopju okrajnega glavarstva v Slovenji Bistrici, ker samonemški napis je provokacija slovenskega prebivalstva. — Somišljenike na Štajerskem prosimo, da nam o vsakem slovenskem shodu na Štajerskem blagohotno preskrbe vsaj kratko, a hitro poročilo.

Deželni predsednik baron Hein se je s soprogo včeraj zvečer vrnil v Ljubljano.

Gospod rektor Küster, predsednik slovenskega delavskega društva v Hambornu na Nemškem, je obiskal danes naše uredništvo. V Ljubljani ostane par dni. V nedeljo se udeleži večše slavnosti, potem pojde v Kamnik, na Brezje in Bled. Gospod rektor že precej dobro govori slovenščino, katere se je naučil na ljubo našim rojakom na Nemškem.

— **Stavka v Hrušici**. Pri zgradbi železniškega predora v Hrušici pri Jesenicah stavka 1600 delavcev. Delavci zahtevajo osemurni delavnik.

— **Poštna vest** Mento poštne ekspeditrice v St. Juriju na Tabru je dobila gđ. Julija Južna.

— **Amerikanski milijonar** Gordon Bennett je s svojo ladjo „Lysistrata“ prišel v Trst.

— **Vodovodi**. Vodovod na Vrhniki zgradi tvrdka C. Wagenführer z Dunaja. — Vodovod v Logatcu razširijo in izvrši dotična dela tvrdka Wagenführer za 25 000 K.

— **Iz Senčurja** se nam poroča, da se je v terek tamošnji posestnik Janez Golob po domače Bobnar med košnjo hipoma zgrudil in v par sekundah izdihnil svojo dušo, ne da bi bil poprej tožil o kaki slabosti.

— **„Poseidon“ izgubljen**. Lloydov parnik „Poseidon“, ki je svoječasnno zadel v skalovje blizu rta Carmelo in katerega so skušali rešiti, smatra se izgubljenim, ker so se izjalovili vsi poskusi, da bi ga rešili.

— **Poroke**. Poročil se je gosp. Anton Krmač, učitelj v Vipolžah, z gđ. Alberto Zornovo iz Prvaciine. — V Mariboru se je danes poročil gosp. davčni adjunkt Hinko Drofenik z gđ. Emico Lavro. — Zaročil se je gosp. Franc Lamprecht, uradnik c. kr. ravnateljstva c. kr. državnih železnic v Beljaku z gospodično Gustiko Rodič.

— **O izseljenih**. Poštni parnik Krovland družbe „Red Star Linie“ v Antverpnu je došel srečno v New York.

— **Novo brzojavno zvezo** zgrade mej Gradacom in Semičem.

— **Raspisana** je učiteljska služba na netražadni deški šoli v Postojni.

— Umrl je v Virmažih pri Stari Loki dne 26. avgusta g. Mrt. Trilar, znan pod imenom »Trilarjev oče«. Rajni je bil mož, kakor nih je dandanes malo; bil je skrben oče, moder gospodar, dokler ni valed starosti odložil gospodarskega bremena, a za čast božjo je bil neutrudni do zadnjega diha. Mohiti, v cerkev hoditi in skrbeti za križ, katerega je v bližini svoje hiše postavil s pomočjo svojih sovršednov, mu je bilo do zadnjega najljubše opravilo. Dasi je bil kmet, ki mora trdo delati od zore do mraka, je bil vendar vsak dan pri sv. maši; tudi nad pol ure dolga in nerodna, hribovita pot ga ni ovirala. Da bi ga Bog rešil hudega trpljenja v svoji boleznii — imel je zelo otekle noge — začel je se je skozi devet četrtkov k Materi božji v Crngrob, dostal je svojo oblubo, in Bog ga je rešil. Poklical ga je k sebi in mu dal plačilo, za katero se je trudil skozi dolgih 67 let. Počivaj v miru, blagi Martin!

— **Bogov cvet** se vidi v Stari Loki na Lorenokovem vrtu. Značilno je, da ima bezeg obnem cvet in skoro zrele jagode. Kdor ljubi to posebnost, naj si jo ogleda v Stari Loki.

Ljubljanske novice.

Umrta je soproga tovarnarja hišne oprave gospa Amalija Naglas roj. Vogl v 66. letu svoje dobe.

O cirkusu Viktorju so bile včeraj po Ljubljani raznešene govorice, da so mu pri odhodu radi Svobodove sfere zarubili dva konja. Zadeva pa ni takšna. Eksekutor je prišel četrt ure prepozno, ko so bili konji — že izročeni železnici. Vsied tega se niso mogli zarubiti in cirkus se je odpeljal v Beljak, kjer se bodo menda nadaljevale sleparije z rokoborbami. »Rokoborec« Morreti je navaden hlapec pri cirkusu in nima niti vinarja premoženja. Svoboda namerava sedaj cirkus tožiti.

Prijeta »doktorja«. Včeraj popoldne je prišla mestna policija na sled tistima dvema »doktorjema«, ki sta dne 24. t. m. ponoči pila in jedla v gostilni Karola Aleksandra na Radeckega cesti št. 2 in potem odšla, ne da bi bila plačala vsemih kakor trdi gostilničar, seboj gostilničarjevo srebrno uro in zlato verižico, s katerima se je gostilničarjev dveletni sinko igral pri mizi, kjer sta »doktorja« sedela. Včeraj popoldne prišla sta namreč v gostilno Pavle Mrak na Bregu št. 8 vpo-kojeni davčni adjunkt J. O. in brezposelni pisar H. H. in sta tukaj pila in kadila cigarete. Ko je bilo treba plačati, je pisar potegnul iz gostilne, pristav pa je dejal gostilni čarki, da bo že drugi dan plačal in je tudi odšel. Gostilničarka je to naznanila policiji, ki je sleparička zasledovala in tudi dobila v pest. Davčnega pristava J. O. je policija iz-pustila, ker je na glasu, da je umobolen in je bil že v blaznici, pisarja pa je obdržala v zaporu. Ta dva »doktorja« opeharila sta tudi trgovko Marijo Lenart na Dunajski cesti št. 47 za 30 kron. Dne 25. t. m. pripeljala sta se z izvoščekom k njej in jej je J. O. ka-terega je poznala, rekel, da se pelje z enim gospodom na komisijo in da nujno potrebuje denarja. Ker je Marija Lenart mislila, da je J. O. še v službi, mu je dala denar, s kate-rim sta se potem J. O. in pisar H. H. peljala v Gameljne in ga tamkaj zapila. Poli-cija je aretirana pisarja izročila deželni sodnji, pristava J. O. pa so oddali na opa-zovalni oddelek v deželni bolnici.

V kaznilnico v Begunjah so danes orož-niki odpeljali 3 ženske iz C. lja.

Kamen v stanovanje. Danes zjutraj ob pol peti uri je nekdo zagnal precej velik kamen skozi okno v stanovanje Franceta Jerine v Hrenovih ulicah št. 20. Kamen je padel Francetu Jerina na glavo in ga po-škodoval. Jerina sam domneva, da mu je to naredila neka brezposelna služkinja, ki ga je že enkrat v cerkvi napadla. Ista je menda nekoliko slaboumna.

Tatvina. Včeraj opoldne prišel je tat v sobo hiapca Ivana Sajeta, in mu ukradel 11 kron. Sumljiv je tatvine neki brezpo-selni hlapec, ki je popred služil v isti hiši.

Mirozov Ljubljanska društvena godba priredi v petek dne 28. avgusta t. l. ob osmih zvečer mirozov. Obhod: Magistrat, Pred škofijo, Poljanska cesta, čez most, sv. Petra cesta, Marijin trg, Wolfove ulice, Go-sposke ulice, Turiaški trg, Breg, čez most, Stari trg, Mestni trg nazaj na magistrat. V slučaju neugodnega vremena odpade mirozov. Deklica pod vozom. Včeraj ob četrt na dve popoldne je na vogalu sv. Petra in Radeckega cesti neki izvošček podrl na tla in povozil petletno hčerko trgovskega poslo-vodje Edvarda Novaka, Marijo Novaka. Kolo je šlo deklici čez obraz in desno roko in jej je zbilno dva zoba ter zmečkalo tri prste.

Najdeno. Branjevka Amalija Žabnikar je našla 25. t. mes. pri svoji stožnici v Kolo-dvorških ulicah dva ameriška zlata.

Dezertir. V soboto popoldne dezertiral je od 27. pešpolka prostak J. Obermayer. Včeraj so ga v Kolodvorških ulicah izsledili in prijeli.

Prijet begunec iz blaznice. Ivan Defran-ceschi, ki je bil včeraj popoldne ušel iz blaznice, je bil včeraj na Zaloški cesti pri-

jet. Prijel ga je blaznični vrtnar in peljal nazaj na Studenec.

Hrast čez cesto. Ob cesti na Rožnik se je danes po noči podrl precej debel hrast čez cesto in je zaprl ves vozni promet. Da-nes dopoldne so mestni delavci hrast od-stranili.

In morala historije? »Eidinost« piše: »Na volitvah v »Trgovskem bolniškem dru-štvu« v Ljubljani se je posebno postavil za Nemca in proti Slovincem tudi šef tvrdke K o r d i n i! Slovincem pa konstatuje, da bi morala ta tvrdka zapreti svojo prodajalnico pred škofijo, ako bi Slovenci ne hodili vanjo! In morala iz te konstatacije? Slovenci naj jo lepo izvajajo in na prihodnjem obnem zboru se šef tvrdke Kordini brzokone ne bo postavil proti Slovincem! Za gotove bo-lezni so le gotovi leki! — Mi tudi tako mislimo.

Obrtni inspektorat v Ljubljani. Obrtni inspektor v Krajevem gradu Iv an Sa n t r u d e k je imenovan obrtnim inspektor-jem v Ljubljani Komisar pri obrtnem in-spektoratu v Gradcu Josip Kara-schia je prdeljen v službovanje obrtne-mu inspektoratu v Ljubljani.

Pokopali so danes vpo-kojenega želez-ničarja g. Marka Javornika.

V Ameriko se se odpeljale danes po noči le 4 osebe.

Društvo »Kolo« ima dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilni Auerjevih dedičev v Wolfovih ulicah ustanovni shod.

Napad na električno železnico. Anton Znidarščič, delavec pri Polaku na Zaloški cesti št. 23 vozil je včeraj popoldne na Zaloški cesti po tiru električne cestne želez-nice in se ni hotel izogniti električnemu vozu tako, da je moral ta se ustaviti. To pa še ni bilo dovolj. Ko je električni voz se vstavil, skočil je Znidarščič na stopnico pri vozu, da bi voznika udaril. Ta pa je voz spustil naprej in pri sunku je Znidarščič padel z voza na cesto in se nekoliko pobil.

Za instruktorja pripravimo vrlega in poštenega dijaka. Več se poižve v našem uredništvu.

Dogodki na Hrvat-skem.

Volitev v Zlataru

se je včeraj vršila. Pred volitvijo je izjavil Evgenij Kumičić s tiskanim pro-glasom in ustmeno, da kandidira na temelju programa s l. 1894. Ato »čistie« ne skle-nejo pristopiti k hrvatski stranki prava, je pri-pravljen položiti mandat. Baron Ruka-vina je nato konstatiral, da sta po tem govoru dva kandidata z istim programom, zato odstopa, ker tudi ne mara, da bi se njegovim volivcem pripela ona nasilja, s katerimi se jim je grozil. Nato je bil Ev-genij Kumičić s glasno brez protkandidata izvoljen. Od 207 volivcev je dobil Kumičić 111 glasov.

Odstopi li zagrebški veliki župan?

Iz Zagreba. Precej po žalostnem do-godku v Zaprješću se je javilo raznim zu-nanjim časopisom, da boe umirovljen veliki župan zagrebške županije Budisavljević. Toda domače hrvatske uradne novice so prekli-cale to vest kot neresnično. Nekaj resnice pa je vendarle v tej vesti. Praviijo, da je bil ban Pejačević že pripravljen izdati zapoved, da se v Zaprješću ne razobesi mažarska za-stava, ko so mu bili od ondot javili brzo-javno, kako vre v narodu in da se je bati nove nesreče. Ali veliki župan Budisavljević se je temu uprl ter prevzel vso odgovornost za vsak slučaj. Županijski uradnik je tudi prisostvoval pri razobešanju mažarske za-stave.

Nasledki tako očitnega kršenja postave niso izos ali — in vso odgovornost nosi ve-lik župan Budisavljević. Pa bi li bilo čudno, da tak upravitelj zares odstopi? V vsaki drugi ustavni deželi bi zginil tak upravitelj iz javnosti v kratkem času, na Hrvatekem pa zdaj ta dostojanstvenik preganja one, ki so banu sporočili o vznemirjenem stanju svojega naroda, ki ga gotovo bolje poznajo, nego veliki župan Budisavljević.

Tako so zdaj toženi občinski zastopniki občine Brdovec in pa kapelan brdovski radi upora samo zato, ker so višjo oblast upozori-li po svojej vesti o vznemirjenem narodu. Mi pa pri vsem tem mislimo, da so temu velikemu županu njegovi službeni dnevi se-šteti. Bolje bi bilo, da se je že poprej od-stranil iz državne službe, saj je poznato, da je kot veliki župan županije gospičke po-vsodi med staroverci branil tudi srbsko za-stavo, radi katere je bilo v omenjenej župa-niji toliko preprirov.

Pod njegovo upravo se je tudi zgodilo, da so v nekem kraju šolski otroci vedeli za srbskega kralja Aleksandra, o svojem vla-darju, kralju hrvatskem pa niso čuli niti be-sedice. Sicer pa se iz dogodka vidi, da bi bil moral novi ban Pejačević pri svojem na-stopu odstraniti poprejšnje župane, ki so še vsi pijani Khuen Hedervaryjevih vladinih na-zorov ali huhenovščine, kakor se zdaj pravi

na Hrvatskem, ko bi hotel, da se na Hrvat-skem zares uvede dobra in poštena vlada. Dokler bodo na čelu županijam kot prvi do-stojanstveniki možje, kakor je sedanjii veliki župan zagrebške županije, se ne more pri-čakovati kakšna sprememba v dosedanjem vladnem zistemu.

Morda je bana dogodek v Zaprješću podučil, kaj mu je naprej storiti, če hoče zares dobro vladati na Hrvatskem.

Vstaja na Balkanu.

Iz Makedonije nam je pričakovati vsak dan poročila o splošnem vstanku. Ravno to, da čakajo še s splošnim vstankom, je zelo vznemirljivo. Poročila trde, da na dan sv. Elije bukne splošna vstaja in da so vstaši srečen izid vstanka postavili v varstvo tega svetnika. Ta ceremonija po kateri se je to izvršilo je bila posebna in je napravila veli-kansk utis. Udeležili so se je vsi voditelji. Vršila se je v glavnom taborišču vstaškem na gori Peristeri pri Monastiru. Duhovniki so blag stovili vstaše; nato je Boris Sarafow prebral oklic na vstajo, kar je bilo sprejeto z velikim navdušenjem. Nato je četa zapu-stila tabor in takoj napadla mimo idočo turško stotnijo. Bolgarski nadduhovnik je prvi vstrelil na turško četo in za njim vsi drugi. Boj je trajal blizu 3 ure in se je končal s turškim porazom, kar je smatrajo za dobro znamenje. Oficielni oklic za splošni vstank se razglasili tudi posameznim pod-odborom v Perlepa, Ohridi, Kruševem, Kasto-riu, Ostrovem, Fiorini, Kozini itd.

Akoravno je težko določiti natančno število vstašev, vendar se sodi, da jih je blizu 25 tsoč.

Vstaši so dobro oboroženi in z muni-cijo dobro preskrbljeni. Vse ozemlje, koder je razširjena vstaja, je razdeljeno v 25 vo-jajških okrajev. Vsak tak okraj šteje 15—20 čet, kat rih vsaka je močna do 200 mož. Povrh tega ja pa še zelo veliko manjših čet po 20—50 vstašev. Voditelj vstanka je Boris Sarafow. Tehtnično vodstvo se je pa poverilo bolgarskim častnikom, ki so bili vzgojeni in izšolani v Peterburgu.

Kakor smo že poročali, izdajajo vstaši svoj list, ki je pisan v francoskem jeziku. List je pisan od izobraženih ljudi in izhaja v Sredu. Ni torej dvoma, da ima vodstvo makedonskega revolucionarnega odbora svoj sedež v Sredu in da so odtod razpeljane niti po celem vstaškem ozemlju, ki vodijo vstaško gibanje. To, da list izhaja redno, je dokaz, da imajo vstaši mnogo denarnih sredstev in da vstanka ne mislijo vžgati le za enkrat, da potem zopet vgasne, ampak, da hočejo vstajo vzdržavati do konca.

V Bolgariji je stan generalnega štaba. Dokaz temu je pa to, da so v Makedoniji takoj vedeli za prihod ruskega ladjevja pred Niado in so Ruse pozdravili kot svoje rešitelje. Kako bi se moglo zgoditi, ako bi štab in sploh vstaši se skrivali po gorah. In najbrže je to tudi vzrok, da se Ferdinand bolje počuti na ogrskem letovišču, kakor pa v svoji rezidenci, kjer vlada macedonski štab.

Te dni je odšla četa 500 mož čez bol-garsko mejo. Bili so dobro oboroženi in z vsem preskrbljeni. Predno so prestopili mejo, so vsi prisegli, da se nihče ne vrne živ nazaj, dokler ne bo v Makedoniji takih razmer, da bi se lahko živelo, in dokler ne bodo bratje v Makedoniji varni svojega živ-ljenja in imetja. Poleg oklica na vse Make-donce so poslali tudi pisanja na premožne Makedonce, v katerih se jim naroča, da naj od svojih dohodkov dajo del odboru za po-rabo. Določena je posebna komisija, ki ima določevati, koliko bo dal ta ali oni. Rekurza ta komisija ne pozna; vsak, kdor se komisiji upira in noče plačati, je u s t r e l j e n. Med Bolgari v kneževini se opaža veliko gibanje in uganke je, zakaj so bile odpovedane ve-like vojaške vaje pri Kazanliku, Stari Za-gori do turške meje. Na bolgarskem nihče ne veruje, da bi se mir vzdržal in da bi ne prišlo do vojske. Nasprotno so v Bolgariji trdnega prepričanja, da se 28. t. mes. (po grškem koledarju na praznik Marijinega Vnebovzetja) dvigne velik splošni vstank v vseh turških vila-jetih, pri katerem bo zgrabilo za orožje mlado in staro. Za ta termin se vstaši te-meljito pripravljajo, da bo »vtisek si-jajno-grozen«.

Turške rodbine ne beže v Carigrad samo vsled napadov vstašev, ampak največ vsled tega, ker so razširjene vesti, da se gotovo začne vojska.

Turčija je naročila v Nemčiji 250.000 kil. brezdimnega smodnika, ki naj se ji ga takoj pošlje.

Švedski orožniški častniki zahtevajo, naj se jih takoj odpokliče, ker jim turška vlada ne da nič plače in tudi druge pod-pore ne. Turški častniki seveda niso tako natančni; če vlada nič ne da, pa ukradejo, in — dobro.

V Filipoplu je orožnik na postaji hotel aretirati spremljevalca turškega konzula. Konzul je protestiral, nakar je orožnik hotel aretirati še njega. Konzul je komaj ušel v konzulat; razrgali so mu sukno. Dogodek bo imel resne posledice.

Tri brzojavke valija v Drinopolju. da-tirane od 24. t. m., poročajo, da so ustaši zapalili vse turške vasi v okolici Tirnova in da so na grozovit način umorili ženo in otroka carinekega paznika v Tirnovu. Dalje da je ena ustaških čet broječa 30 glav v bombami napadla in skoro popolnoma razdejala neko mohamedansko vas šest ur oddaljeno od Drinopolja. Končno so ustaši v noči med 22. in 23. napadli vojašnico v Tirnovu, toda bili so odbiti.

V drinopoljski vilajet je pozvanih 26 batalionov turške vojske.

Vzrok neuspehov turške vojske je slaba organizacija in slabo vodstvo. Povrh tega pa prihajajo iz Carigrada povelje, ki so si protivna.

Revolucionarni odbor v Monastiru po-zivlja vse kristjane, naj se pridružijo vsta-štem in naj ne plačujejo davka. Med tur-škimi četami vlada velika anarhija. Častniki in vojski so že več mesecev brez plače in se nočejo boriti zoper vstaše. Mnogi vpo-klicani rezervniki nočejo jemati pušk, ali jih prodajo. Laški Garibaldinci so iz Benetk poslali revolucionarjem odboru navduševalne desitke, povodom nameravanega shoda za Makedonce. V kosovskem vilajetu se zbi-raj mu s t a b f i (držnovojniški) ob srbski meji. Albanci smejo zopet nositi orožje.

V bližini Carigrada so se pojavile močne vstaške čete. Vlada je izdala varnostne na-redbe. Sultan se boji. Mnogo Bolgarov je aretiranih.

Porta opozarja oblasti, naj zabranijo iz-bruhe mohamedskega fanatizma. Za vsak do-godek so odgovorne oblasti. To se je zgo-dilo na pritisk diplomacije.

Rusko ladjevje je vsled slabega vre-mena odjadralo še le včeraj iz pristana Inia da.

Vstaši so napadli pri Terkes Kjujo želez-nico in pomorili turško prebivalstvo.

V vilajetu Monastir je pokončana vsa žetva ker so se kristijani bali iti na polje vsled Turkov, Turki so se bali pa vstašev. Mnogo snopja, ki so ga kristijani pustili na polju, so Turki požgali.

Čete vstašev imajo tudi gorske topove in sploh vse natančno, kako v redni armadi, samo konjice nimajo. Generalni štab, sani-tetni in ogledovalni oddelki so mnogo boljše organizirani, kakor v turški armadi. Odtod njih vspehi, čeravno so povsod v manjšini. Vstašev je vedno več, ker tudi iz kneževine vedno prihajajo čete in njih vspehi bodo kmalu osupnili celo Evropo.

Bolgarski knez Ferdinand biva v Pusztabacsu na Ogrskem. Knjemu se je na-potil bolgarski zastopnik v Peterburgu dr. Stanciov, da bi ga pregovoril, naj se vrne nazaj v Bolgarijo.

Sultan je odstavil maršala Omer Rušdi pašo, poveljnika makedonskih čet, ker je preveč popustljiv, in je imenoval za njegovo mesto Elhem pašo, ki je pa valed boleznii odklonil.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Velikanski požar v Budim-pešti. Valed hudega vetra je začel goretii še oni del četrtega nadstropja pariškega skladišča, katerega se do sedaj požar ni lotil. Gasilci so se z lestvami povzpeli do po-gorišča. Do sedaj niso našli nobenega trupla, ker omet in pepel vse pokrivata. Za časa velikega požara je v trgovini 150 oseb na-kupovalo raznega blaga. Dvomijo, da bi se vsi rešili. Prebivalci stanovanj na dvorišču so tudi zgoreli. Na pogorišču so prijeli mnogo tatov. Za sirote ponesrečencev je na-brano že 55.000 kron. Cesar je daroval 4000 kron. — Najbogatejši mož v Meksiki je umrl te dni. Ime mu je bilo Pedro Alvorado. Kot navaden delavec je našel bogato žilo srebra in postal milijonar. Zapušča 300 milijonov kron. Pri sebi je no-sil vedno milijon kron, Strast njegova je bila, pokupiti krošnjarjem vse njihovo blago. Zapušča samo ženo. — 300 hektar-jev gozda je pogorelo v Aneli na Sardiniji. — Nesreča na morju. Av-strijski parnik »Duna« je v Antverpnu trčnil z nekim holandskim parnikom, ki se je takoj potopil. Tri osebe so utonile. — Tereza Humbert in njen mož sta podpisala ničnostno pritožbo proti obsodbi. — Takozvani »saharski cesar« Lebady se je na Las Palma ukrcal na parnik, ki je namenjen v Hamburg. — Dr. Jacques paša, turški zdravnik, ki je zdravil konzula Šerbino, je umrl. Kri si je zastupil pri operaciji ranjenih vojakov. — K požaru v Budimpešti. Nek uslu-zbenec pogorele trgovine se je rešil na ta način, da se je vlegel pod vodovod in spu-štil vodo preko sebe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 27. avgusta. (C. B.) »Frem-denblatt« poroča, da enoletni pro-stovoljeci vsled odredbe vojnega ministerstva, da mora moštvo tretjega letnika ostati pod orožjem, niso priza-

deti, a glede vojne mornarice se pa zgorajšjo odločbo ne more izključiti.

Dunaj, 27. avgusta. Fml. Steininger se je na cesarjevo povelje podal v Treviso, kjer se laški kralj s kraljico mudi na vojaških vajah. Pri tem sestanku se bo izvršil dogovor o podrobnostih obiska laškega kralja na Dunaju in obratno o obisku avstrijskega cesarja v Rimu. Čuje se, da bo baje avstrijski cesar lahko obiskal tudi Vatikan.

Dunaj, 27. avgusta. Ravno kar prihaja iz Adrianopla vest, da so vstaši konvencionalni vlak orientške železnice, ki se je odpeljal z Dunaja dne 25. t. m. ob 8. uri 25 min. dopoldne danes mej turškima postajama Kulelu Burgas z dinamitom pognali v zrak. 6 oseb je mrtvih, 15 ranjenih, mej njimi 3 uslužbenci orientške železnice.

Budimpešta, 27. avgusta. (C. B.) Od merodajne strani se zagotavlja, da temelje poročila o nameravanih cesarjevih potovanjih le na kombinacijah in da se o tem ni ničesar odločilo.

Temešvar, 27. avgusta. „Temešvarer Zeitung“ pravi, da je izvedela, da bodo kljub razmeram vojaki tretjega letnika odpuščeni najpozneje 1. oktobra.

Pardubice, 27. avgusta. Agrarci kandidirajo v skupini tukajšnjih kmečkih občin v državni zbor agrarcev Sveka.

Carigrad, 27. avgusta. Turčija se hoče pri vlasteh pritožiti proti Bolgariji, češ, da res podpira vstaško gibanje. Turčija bo izjavila, da odklanja vso odgovornost za nasledke.

Berolin, 27. avgusta. „Nat. Ztg.“ poroča, da sta ruska in avstrijska vlada od Turčije zopet nujno zahtevali, naj uduši (!) vstanek v Makedoniji, vsled česar se čuje o mnogoštevilnem pomikanju turških čet. Iz Budimpešte imajo listi vesti, da je vojni minister cesarju poročal o mobilizaciji avstrijsko-ogrsko vojske. Obisk ruskega carja pri avstrijskem cesarju ima baje namen dogovoriti se o načinu, kako udušiti vstaško gibanje. V koliko se bodo pri tem vpoštevale koristi Turčije, ni znano.

Pariz, 27. avgusta. Francoska vlada je naročila pri Kruppu mnogo novih topov.

New York, 27. avg. List „Chicago Daily News“ priobčuje brzojavko, da se je podala preteklo nedeljo deputacija 6 odličnih Bolgarov iz Sofije h knezu Ferdinandu na Ogrsko. Deputacija je baje zahtevala v imenu Bolgarov od kneza, da mora tekom 10 dni podati izjavo o njegovih namelih glede makedonskega gibanja. Ako to ne stori, tedaj izjavijo Bolgari, da je izgubil knez Ferdinand pravice do prestola ter mu prepo vejo vrnitev v Bolgarijo.

Dunajska borza

dne 27. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100-10
Skupni državni dolg v srebru	100-05
Avstrijska zlata renta 4%	120-60
Avstrijska kronska renta 4%	100-40
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92-25
Ogrska zlata renta 4%	119-15
Ogrska kronska renta 4%	97-80
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89-25
Avstro-ogrsko bančne delnice	15-80
Kreditne delnice	639-50
London vista	239-07
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž.	117-30
20 mark	23-48
20 frankov	19-08
Italijanski bankovci	95-15
C. kr. cekini	11-32

Meteorologično poročilo.

Višina nad moriem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrevi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
26	9. zveč	742.9	16.0	sr. svzh.	oblačno	
27	1. zjutr	743.8	14.4	sr. svzh.	del. obl.	5.8
	2. popol	742.2	21.8	sr. jvzh.		

Srednja včerašnja temperatura 17.4°, normale 17.7°.

1112 1-1

Potrji od najgloblje boli javljajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti iskreno ljubljene, nepozabne soproge, odnoosno matere, stare matere, tašče, sestre in tele, gospe

Amalije Naglas,

poroj. Vogl,

ki je po kratki, težki bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, danes, dne 26. avgusta, ob pol 7. uri zjutr j v 66. letu svoje dobe blaženo v Gospodu zaspala.

Truplo drage pokojnice se boče v petek, dne 28. avgusta, ob 5. uri popoldne v hiši žalosti na Turjaškem trgu št 7 svečano blagoslovilo in potem na pokopališču pri svetemu Krištofu v lastni rakvi položilo k zadnjemu počitku.

Svete zadušne maše služile se bodo v raznih cerkvah.

Drago pokojnico priporočamo pobožnemu spominu.

V Ljubljani, 26. avgusta 1903.

Jakob Naglas, hišni posestnik in tvorničar pohištva, s o prog. — **Viktor Naglas**, tvorničar pohištva, sin. — **Jelka Naglas**, roj. **Ulrih**, sinaha. — **Jakobina Naglas**, **Ana Meyer**, **Adela Kubin**, **Frida Naglas**, hčere. — **Marcel Vogl**, brat. — **Marija Vogl**, sestra. — **Albin Meyer**, ravnatelj tvornice, **Josip Kubin**, c. kr. nadporočnik, **Martin Bervar**, zetje. — **Anny Meyer**, **Viki** in **Jelica Naglas**, **Josip Kubin**, vnuki in vnukinje. — **Marija Bervar**, pastorka.

Uredništvo „Slovenca“

razpisuje

službo sourednika

in korektorja.

Pismene ponudbe s pogoji na uredništvu „Slovenca“ do 1. septembra. 1095

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-77

4 1/2 odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon šte. 57.

Slava Jezusu.

Pesmi na čast božjemu Izveličarju

za mešan zbor, deloma z orgljami

izdal

P. Hugolin Sattner

ord. ff. min.

Partitura in 4 glasovi 8 K, vsak nadaljni glas 50 vin.

Naroča se: **franciškanski samostan, Ljubljana.**

Čisti dobiček prejmo knezošk. zavodi.

1111 1

Vozni red

junij - oktober

1903 858

Cena 20 vin. (10 kr.)

s poluletnim

koledarjem

v trdnem ovitku dobiva se v prodajalnici

Ničman

Kopitarjeva ulica

in v

Turkovi

prodajalnici na Dunajski cesti v Ljubljani.

Trgovina.

Prostori jako ugodni za že upeljano trgovino z mesnim blagom v večjem trgu na Kranjskem se oddajo. — Natančna pojaasnila daje: „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani. 1074 5-3

Čopiče za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškankulice. 524 16 11-1 Vnanja naročila proti povzetju.

Zahtevajte

brezplačno in franko moj ilustrirani cenik z več ko 100 podobami ur, zlatega in srebrnega blaga in godbenih reči **HANNS KONRAD**

Nik.-rem. ura gl. 2.50 3.-, 3.50. Za vsako uro 3 leta pisn. jam. tovarena za ure in izvozna trgovina **Most št. 234, Češko.**

Pozor!

Bivša gostilna

pri „Zajcu“

na Rimski cesti št. 4

se nahaja od 5. avgusta naprej na Rimski cesti št. 24,

to je vogal Rimske, Bleiweisove in Tržaške ceste (nekdaj pri „Jagru“), kjer se nahaja

velika zaloga

priznana najboljših, doma izdelanih

kranjskih klobas,

katere se oddajajo tudi po več vkup.

Avgustin Zajec,

1010 3-2

restavratel.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Služba

cerkvenika in organista

(čeciljanca) je razpisana v Grebinju, Korosko. Ako oženjen, chadva pevca. Plača dobra, stanovanje novo in pr. sto. — Več pove župnijski urad. 1083 2-2

Službo postiljona

dobi takoj pošten in priden hlapec. — Kje, pove naše uredništvo. 1097 3-2

Tesarji

se vsprejemajo

pri Kranjski stavbeni družbi v Ljubljani. 1107 4-2

Angeljnovo milo
Marzeljsko (belo) milo

z znamko

sta najbolj koristni
štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila

in čebelno-voščenih sveč

v Ljubljani.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako izrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarah, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavno. 184 237